نگاه هفته

توافق روسیه و عربستان بر سر تمدید توافق

سعیده شفیعی
پژوهشگر اقتصادی

● اگرچه ابتدای هفته گذشته با انتشار آماری مبنی بر افزایش ذخایر نفت آمریکا، قیمت نفت با کاهش مواجه شد؛ اما از روز دوشنبه با اعلام خبر توافق عربستان و روسیه مبنی بر تمدید توافق کاهش تولید، قیمت‌ها صعودی شدند؛ به‌طوری‌که در پایان هفته شاخص برنت و نفت آمریکا حدود دو دلار و سبد نفتی اوپک، یک‌دلارو ۵۰ سنت نسبت به هفته قبل افزایش یافتند. با احتمال همکاری سایر تولیدکنندگان اوپک بر تمدید توافق، ممکن است روند صعودی قیمت نفت در هفته آینده نیز ادامه داشته باشد.

۳ شاخص اصلی قیمت نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» (Brent) در اواسط روز جمعه نوزدهم می، ۵۳دلارو ۱۰ سنت معامله شد که نسبت به پایان هفته قبل، دودلارو ۳۳ سنت رشد نشان می‌دهد. شاخص «نفت وست‌تگزاس‌اینترمدیت» (WTI) نیز در همین زمان، ۴۹دلارو ۹۳ سنت معامله شد که نسبت به روز مشابه هفته گذشته، دودلارو ۷۱ سنت افزایش یافته است. همچنین بنا به گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبد نفتی این سازمان (OPEC Reference Basket Price) در روز پنجشنبه هجدهم ماه می به ۴۹دلارو ۸۷ سنت رسید که نسبت به روز مشابه هفته قبل، یک‌دلارو ۵۰ سنت رشد نشان می‌دهد.

توافق روسیه و عربستان بر سر کاهش تولید

روسیه و عربستان دوشنبه ۲۵ اردیبهشت توافق کردند که کاهش تولید نفت را ۹ ماه دیگر (تا ماه مارس سال ۲۰۱۸) میلادی تمدید کنند. بنا به گزارش خبرگزاری شانا، الکساندر نواک، وزیر انرژی روسیه، در این نشست اعلام کرد اگر توافق جهانی کاهش تولید تمدید شود، بازار نفت در پایان سال ۲۰۱۷ یا آغاز سال ۲۰۱۸ میلادی دوباره به توازن دست می‌یابد.

براساس این گزارش، با استناد به تحولات کنونی در کاهش سطح ذخیره‌سازی نفت و فراورده‌های نفتی، بازارها در پایان سال ۲۰۱۷ میلادی یا آغاز سال ۲۰۱۸ میلادی شاهد افت سطح ذخیره‌سازی به میانگین پنج سال اخیر خواهند بود. وی همچنین اعلام کرد که طبق توافق اوپک، روسیه به کاهش ۳۰۰ هزار بشکه‌ای تولید خود نسبت به سطح تولید اکتبر ۲۰۱۶ پایبند می‌ماند.

افزایش تولید نفت از لایه نفتی پارس جنوبی

تولید تجمعی لایه نفتی پارس جنوبی از مرز یک میلیون بشکه گذشت. به گزارش خبرگزاری شانا، طرح توسعه لایه نفتی پارس جنوبی که تولید آزمایشی از آن، ۲۹ اسفند سال گذشته آغاز شده بود، ۲۷ فروردین امسال به بهره‌برداری رسید و قفل تولید از این میدان نفتی مشترک پس از سال‌ها گشوده شد و قرار است دومین محموله نفتی این میدان تا پایان اردیبهشت‌ماه بارگیری شود. نخستین محموله لایه نفتی پارس جنوبی به میزان ۶۱۱ هزار بشکه اوایل اردیبهشت امسال بارگیری شده بود.

براساس این گزارش، قرارداد خدماتی بیع متقابل طرح توسعه لایه نفتی در سال ۱۳۸۳ با شرکت پتروایران امضا شد و این طرح از معدود طرح‌های توسعه‌ای است که به صورت مستقیم از سوی شرکت ملی نفت ایران اجرائی شده است.

لازم به ذکر است لایه نفتی پارس جنوبی، میدانی مشترک با قطر است که عمدتا از مخازن کربناته تشکیل شده و مجموع نفت درجای آن بین یک‌میلیاردو ۵۰۰ میلیون تا چهار میلیارد بشکه برآورد می‌شود.

تولید نفت ونزوئلا در آستانه سقوط

شرایط ناگوار اقتصادی در ونزوئلا سبب شده است تولید نفت این کشور نیز به شدت کاهش یابد و این کاهش روزبه‌روز بیشتر می‌شود. بنا به گزارش وال‌استریت‌ژورنال به نقل از انرژی امروز، تولید نفت این کشور در ماه آوریل، یک‌میلیون‌و ۹۶۵ هزار بشکه در روز بوده است که این میزان نسبت به سال گذشته، کاهش ۱۰درصدی نشان می‌دهد.

براساس این گزارش، در بخش پایین‌دستی ماجرا پیچیده‌تر و بدتر است. در واقع در بخش پالایشی، شرایط هر روز بدتر می‌شود. از هر چهار پالایشگاه نفتِ ونزوئلایی، سه تای آنها کمتر از ظرفیت خود مشغول به کار هستند که اصلی‌ترین مشکل آنها کمبود قطعات و لوازم یدکی مورد نیاز است.

قیمت گاز طبیعی

به گزارش اداره اطلاعات انرژی دولت آمریکا (EIA)، قیمت شاخص اسپات هنری‌هاب (Spot Henry Hub)، به‌عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا، در هفته منتهی به نوزدهم می، سه‌دلارو ۲۶ سنت به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو یا واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) مبادله شد که نسبت به پایان هفته گذشته، ۲۰ سنت افزایش یافته است.

در بخش دوم همایش بزرگداشت دکتر عظیمی مطرح شد

حیاتی‌ترین مطالبه از رئیس جمهور جدید

سوال‌های اساسی الک می‌شود، درشت‌ها جایی زیر فرش، جارو می‌شود و ریزه‌ها می‌ماند

شرق: نزدیکی بزرگداشت مرحوم دکتر عظیمی با انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۶، سبب شد سخنرانی برخی از استادان با اینکه با محور اقتصاد سیاسی توسعه شکل گرفته بود، به این موضوع متمایل شود. محمد فاضلی، جامعه‌شناس و معاون پژوهشی مرکز بررسی‌های استراتژیک و فرشاد مومنی، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، از جمله سخنرانانی بودند که به این موضوع اشاره کردند. فاضلی با اشاره به مسائل خطیری که اکنون جامعه با آن مواجه هست و برخی رخدادها امکان و اجازه بررسی آنها را به سیاست‌گذاران نمی‌دهند، از سؤالات غیرمهم در مناظرات کاندیداها انتقاد کرد. سه نفر از سخنرانان در بخش دوم این همایش به موضوع امنیت ملی در ابعاد اقتصاد سیاسی اشاره کردند که باید مورد توجه ریاست‌جمهوری آینده قرار گیرد. بر همین اساس هم فرشاد مومنی با بیان عقب‌افتاده‌بودن سؤالات مطروحه از نامزدهای ریاست‌جمهوری، خواستار آن شد که: «رئیس‌جمهور آینده باید به ما بگویند با گروه‌هایی که نفعشان در تشنج‌آفرینی و تن‌دادن به بازی آمریکا و اسرائیل است، چطور می‌خواهد با سیاست داخلی آنها را آرام کنند و راه را بر سر تهدید بسیار بزرگی که نظام حیات جمعی ما در شرایط کنونی متوجه آن است، ببندند». چکیده‌ای از این همایش را در ادامه می‌خوانید.

نکته

محمد فاضلی: کشورهای حاشیه خلیج‌فارس به‌واسطه اقتصادهای قدرتمندتر به انبار تسلیحات پیشرفته تبدیل می‌شوند که در درازمدت برهم‌خوردن توازن استراتژیک را برای کشور به همراه می‌آورد

اقتصاد سیاسی تغییر اجتماعی در ایران

محمد فاضلی، جامعه‌شناس و معاون پژوهشی مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

عرصه سیاست‌گذاری پر از ایده‌هایی است که تصور می‌شود اجراشدنشان می‌تواند تغییرات بسیار بنیادینی را در جامعه ایجاد کند؛ ایده‌هایی که در ظاهر ساده هستند و اجراکردنشان کاملا عقلانی به نظر می‌رسد. ما دچار فرسایش تمدنی شدیم که در حوزه محیط زیست، اقتصاد، سیاست و...، زیست‌پذیری ایران را کاهش می‌دهد. پرسش اساسی در این چهار سال که با عرصه سیاست‌گذاری درگیر بودم این است که تصمیم‌های سخت چرا گرفته نمی‌شوند و اگر این تصمیم‌ها روی میز سیاست‌گذاران گذاشته می‌شود چرا اجرا نمی‌شوند؟ تصمیمات بسیار دشواری در اقتصاد، محیط زیست، آب، سلامت، آموزش عالی و... . درک من به‌عنوان جامعه‌شناس این است که در پسِ همه تصمیمات دشواری که باید گرفته شود، ویژگی‌های جامعه ایرانی وجود دارد که ماهیتشان اقتصاد سیاسی است. یعنی تعامل عوامل اقتصادی و منافع با حوزه قدرت و سیاست مانع از این می‌شود که دو اتفاق بیفتد. اگر از نگاه استیون لوکس نگاه کنیم، در وجه اول قدرت الف، ب را وادار به کاری می‌کند. در وجه دو، قدرت مانع از این می‌شود که چیزی در دستور کار قرار بگیرد. به‌طور خاص معتقدم در ۴۰ سال گذشته، منهای پنج، شش سال اخیر، در ایران مسئله محیط زیست، مسئله اصلی نبود. یعنی همواره به‌عنوان امر شیکی که بیرون از حوزه تصمیم‌گیری است در نظر گرفته شد نه اینکه اجازه دادند روی میز تصمیم‌گیر بیاید بعد به واسطه قدرت از روی میز تصمیم‌گیر خارج کنند. اصلا اجازه ندادند روی میز تصمیم‌گیری قرار بگیرد. وقتی وضع این‌قدر بحرانی شد که نتوان تحمل کرد، موضوع آب، ریزگرد، فرسایش خاک، ازبین‌رفتن تنوع و آلودگی روی میز آمد. وجه سومی هم هست که اصلا قدرت شما را اغوا می‌کند. در حالی‌که شما را به سمت منافع خودش می‌کشد شما لذت هم می‌برید از اینکه به آن سمت می‌روید. به‌طور خاص مسئله‌ام با آموزش عالی در ایران این است که وقتی به شما می‌گویند شاخص رشد علمی، مقاله است و بعد همه استادهای دانشگاه بسیج می‌شوند که مقاله بنویسند و لذت هم می‌برند. در حالی‌که انتهایش چیزی نیست. یک قدرت با شما بازی می‌کند و شما چیزهایی می‌نویسید که معلوم نیست خاصیتش چیست و کجا قرار است چه چیزی را حل کنید. در یک برنامه تلویزیونی گفتم در همه سال‌هایی که بحران آب را تجربه می‌کردیم و آبخوان‌های ما خالی می‌شد و وضع محیط زیست و دشت‌ها فرونشست می‌کرد استادان حوزه آب و هیدرولوژی و مهندسی آب، ترند مقالاتشان را در ژورنال‌های بین‌المللی افزایش می‌دادند. در این سه حوزه پسِ تصمیم‌گیری، قدرت و سیاست است.

در حال فرسایش تمدن هستیم

حال تغییرات اجتماعی بنیادین که باید در جامعه ایران صورت بگیرد، این چهار، پنج مورد است که از لحاظ حوزه سیاست‌گذاری اهمیت دارد. با یکی از عزیزان حوزه سازمان و برنامه که بحث کردم چهار قلم اصلی در بودجه دولت در ایران آموزش، سلامت، حقوق بازنشستگی (صندوق‌های بازنشستگی) و دفاع و امنیت است. از این سه مورد، سه حوزه اجتماعی است (آموزش، بهداشت و صندوق‌های بازنشستگی). سلامت و محیط زیست فرسایش تمدنی ایجاد می‌کنند. ما دچار فرسایش تمدنی می‌شویم به این معنی که زیست‌پذیری این جامعه کاهش پیدا می‌کند و از طرفی، توازن استراتژیکمان هم به هم می‌خورد. اصلا شوخی ندارد. شما در منطقه‌ای زندگی می‌کنید که اطرافیانتان عربستان، کویت و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، ترکیه به‌واسطه اقتصادهای قدرتمندتر به هر دلیلی به انبار تسلیحات پیشرفته تبدیل می‌شوند که در درازمدت عدم توازن استراتژیک بسیار شدید ایجاد کرده و امنیت ملی ما را به خطر می‌اندازد. پس دو معضل فرسایش تمدنی به علاوه برهم‌خوردن توازن استراتژیک را داریم. در چنین فضایی چه چیزی باعث می‌شود نتوانیم تصمیم‌های سخت بگیریم یا تصمیم‌ها اساسا وارد میز تصمیم‌گیری نشوند یا اگر وارد می‌شوند، کسی درباره آنها تصمیم شجاعانه‌ای نگیرد؟ همه اینها به مسائل بدخیمی تبدیل شده‌اند. مثلا یک ویژگی مسئله بدخیم این است که قرار است مسئله را توسط کسانی حل کنید که خودشان مسئله را ایجاد کرده‌اند. ویژگی عجیب دیگر اینکه تا راه‌حل را تعریف نکنید، مسئله مشخص نمی‌شود. همیشه این‌طور بوده که یک مسئله داشتیم و برایش راه‌حل پیدا می‌کردیم. در مسائل بدخیم می‌گویند تا راه‌حل را تعریف نکنید، مسئله‌تان مشخص نمی‌شود. مثالی می‌زنم. امروز می‌گویند ما مشکل آب داریم. وقتی راه‌حل را انتقال آب از دریای خزر به سمنان، از خلیج‌فارس به مشهد و کویر یزد تعریف می‌کنند، مسئله‌تان می‌شود کمبود آب. چون راه‌حل را پیدا کرده‌اید. اما اگر راه‌حل را صرفه‌جویی یا ارتقای بهره‌وری تعریف کنید مسئله آب از کمبود آب به مدیریت تقاضا تبدیل می‌شود. یعنی وقتی راه‌حل را تعریف می‌کنید، جنس مسئله عوض می‌شود. در ایران ما چه اتفاقی افتاده که این تغییر اجتماعی رخ نمی‌دهد؟ پنج، شش ویژگی بر حوزه سیاست‌گذاری در ایران حاکم است. ۱) به‌شدت دچار تعارض منافعیم یعنی تصمیم‌گیر به علاوه آنهایی که در درون مسئله قرار گرفته‌اند تعارض منافع دارند. ۲) با احزاب سیاسی‌ای مواجهیم که به معنای واقعی سیاسی هستند. بین دو واژه تفاوت قائل شویم. اصلاح‌طلب و اصولگرا برنامه محیط زیست ندارد. شما چیزی تحت عنوان فراکسیون امید دارید. تا حالا یک صفحه این فراکسیون منتشر کرده بگوید برنامه محیط زیست ما و اصلاحات نظام بهداشت و درمانمان چیست؟ اصلا کل این سیستم اصولگرا، اصلاح‌طلب یک مانیفست محیط زیست دارد؟ موضع احزاب ما در قبال محیط‌زیستی که کشور را به نابودی می‌کشاند، چیست؟ در اصل با احزابی به معنای واقعی سیاسی مواجه هستیم. اینها سیاستی نیستند، پالیسی ندارند. برنامه سیاست‌گذار ایرانی مشخص نیست. این را تجربه کرده‌ام. به‌شدت فشار آوردیم که خط لوله انتقال آب خزر به سمنان نباید انجام شود. جنگیدیم، به جاسوس قطربودن متهم شدیم و بالاخره ثابت کردیم این خط لوله فقط هزینه اضافی بر گردن ملت ایران است و این پروژه شش هزار میلیارد تومان هزینه دارد. مقام مسئولی که باید تصمیم می‌گرفت راضی شد و گفت متقاعد شدیم، منتقدان راهکار ارائه کنند. من هفت ماه است دنبال متخصصان آب کشور می‌گردم و به همه‌شان التماس می‌کنم که در این مورد راهکار چیست. مجموعه‌های دانشی ما آلترناتیو ندادند. امروز داد و هوار همه بالا رفته که نظام بانکی فاسد است، مسکن فلان است. همه مصیبت می‌خوانند. آلترناتیوهایتان برای اینکه روی میز سیاست‌گذار بگذارید، چیست؟ چند خط نوشته‌اید؟ این برای همان ساختار حزبی است که هنوز چیزی از آن درنیامده. سیاست‌گذاری که می‌خواهد پالیسی بد را از روی میزش بردارد، می‌گوید به جایش چه داری؟ رؤسای احزاب را یکجا جمع کنید و بگویید مجموعا برای حل مشکل آب کشور که کل تمدن را تهدید می‌کند چند صفحه راه‌حل دارید؟ چند مورد را منتشر کرده و الزامات چند مورد را بررسی کرده و محدودیت‌هایش را گفته‌اید و هزینه‌هایش را برشمرده‌اید؟ در این فرایند اتفاق دیگری می‌افتد. اینکه امر ذاتا سیاسی، غیرسیاسی شده. تصمیم‌گیری درباره اصلاحات در نظام بهداشت و درمان از اساس تا بن دندان سیاسی است. چون بحث درباره ده‌ها میلیارد تومان پول است. تصمیم‌گیری درباره آب، سد، انتقال آب و ... هم همین‌طور. یک بار نشان دادم مجموع پروژه‌های انتقال آبی که در این کشور کلنگ می‌خورد بیش از ۳۰ هزار میلیارد تومان قیمت دارد. تصمیم درباره ۳۰ هزار میلیارد تومان پول است. مجموع پروژه‌های علم و فناوری که زمانی کلنگ خورده، دوهزارو ۷۰۰ میلیارد تومان پول است. برای ۳۰ هزار میلیارد تومان خیلی کارها می‌کنند. بودجه براندازی جمهوری اسلامی که در کنگره آمریکا تصویب می‌شود ۲۰ میلیون دلار است که قرار است به VOA و بقیه کمک کنند. ما در مورد ۱۰ میلیارد دلار پول در پروژه‌ها تصمیم می‌گیریم و اینها را غیرسیاسی می‌کنیم و می‌گوییم اینها حوزه تخصصی مهندسان آب است؟! درباره ده‌ها هزار میلیارد تومان پول در نظام بهداشت و درمان بحث می‌کنیم و می‌گوییم اینها حوزه تخصصی پزشکان است. کجای دنیا این‌طور است؟ در چنین فرایندی پسِ این اقتصاد سیاسی، فقدان شفافیت هم هست. جمله‌ای نوشتم تحت عنوان «معجزه دوطبقه پیامبر اقتصاد ایران» که پل صدر است. این معجزه دوطبقه اگر فقط یک قانون داشتیم که ارزیابی اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی پروژه‌ها باید به مدت ۶۰ روز روی یک شبکه اینترنتی منتشر شود و همه آنهایی که تحت‌تأثیر پروژه‌ها قرار می‌گیرند، حق دارند به دادگاهی صالحه شکایت کنند و بگویند این پروژه بر من اثر می‌گذارد و من حق دارم از خودم دفاع کنم، چنین نمی‌شد. در پل صدر ۱۷ کیلومتر جلوی پنجره‌های منازل مردم پل زده‌ایم. در قیطریه بهترین خانه‌ها یک طرف کوچه متری ۱۵ میلیون تومان است و طرف دیگر متری هشت میلیون تومان، چون پنجره را که باز می‌کنید یک راننده پراید به شما سلام می‌دهد. شب که می‌خوابید امکان دارد یک نفر با سرعت ۱۳۰ کیلومتر از پنجره وارد خانه‌تان شود. این پروژه هنوز قیمتش مشخص نیست. روز اول گزارش ارزیابی اقتصادی‌اش نباید منتشر می‌شد؟ گفتند ۶۴۰ میلیارد تومان. شد دو هزار میلیارد تومان. بعد معاون حمل‌ونقل اعلام کرد چهار هزار میلیارد تومان. شورای شهر اعلام کرد هفت هزار میلیارد تومان. یکی دیگر گفت هشت هزار میلیارد تومان. هشت هزار میلیارد تومان به قیمت سال ۹۱ با دلار هزار و ۲۰۰ تومان یعنی شش میلیارد دلار. به قیمت دلار سه هزار تومان یعنی ۲.۵ میلیارد دلار. در استانبول، در تونل مارمارای ۷۶ کیلومتر ریل کشیدند، ۱۳ کیلومتر تونل زدند، هزارو ۴۰۰ متر زیر دریاست، ۴۱ ایستگاه مترو دارد و ۱.۵ میلیون مسافر در روز جابه‌جا می‌کند و یک جاذبه توریستی است. یک میلیون دلارش را جایکا (سازمان دولتی مستقل بین‌المللی در امر توسعه در ژاپن) داده، ۱.۵ میلیون دلار را بانک توسعه اروپایی داده، با ۲.۵ میلیارد دلار ۷۶ کیلومتر خط زمینی، مترو، ۱۳ کیلومتر تونل، هزارو ۷۰۰ متر زیر دریا تونل کشیده‌اند. ما با همین مقدار پول، هفت کیلومتر تونل و هفت کیلومتر پل ساخته‌ایم. گزارش اینها کجا منتشر شده؟ گزارش ارزیابی اجتماعی‌اش کجاست؟ اصلا احتیاج به مرد مقتدری که گوش کسی را بپیچاند و مثل رضاخان در تنور کند، نداریم. احتیاج به دو قانون داریم که می‌گوید ارزیابی اقتصادی کلیه پروژه‌های بخش دولتی و خصوصی، شبه‌دولتی و خصولتی و هر بخشی که از هرجا می‌آید باید روی اینترنت منتشر شود.

مردم بدانند ما چه می‌سازیم. اگر چهار هزار میلیارد تومان است به ۱۰ میلیون نفر جمعیت تهران تقسیم کنیم، می‌شود هر نفر ۴۰۰ هزار تومان. در آپارتمان اگر مدیر ساختمان باشید به‌سختی می‌توانید ۲۵ هزار تومان شارژ ساختمان را از اعضا جمع‌آوری کنید. بعد کسی تصمیم گرفته ۴۰۰ هزار تومان پول ما را هزینه کند و اصلا نگفته چه کرده. کسی هم نمی‌گوید این مبلغ قرار بود ۶۴۰ تومان باشد الان چرا شد هشت هزار میلیارد تومان! خیلی کار عجیب و غریبی نیاز نیست انجام بدهیم. مدیریت جهادی یعنی همین. یعنی ما آن‌قدر جرئت داریم که گزارش کارهایمان را منتشر کنیم. وقتی این کارها را نمی‌کنیم گفت‌وگو شکل نمی‌گیرد. چقدر خوب است هر سال انتخابات داشته باشیم چون گفت‌وگو درمی‌گیرد. گفت‌وگو درد جامعه ماست؛ گفت‌وگو درباره مسائل مهم. وقتی گفت‌وگو درنمی‌گیرد ائتلاف شکل نمی‌گیرد و آدم‌ها یکدیگر را پیدا نمی‌کنند. انتشار گزارش ارزیابی زیست‌محیطی با قانون اساسی تعارض ندارد. مطابق با قانون دسترسی، انتشار و دسترسی آزادانه به اطلاعات است. ما با پول بیت‌المال، چیزهایی می‌سازیم که گزارش ارزیابی اقتصادی‌اش را به مردم نمی‌گوییم. وقتی این کارها را نمی‌کنیم تقسیم هزینه هم نمی‌شود. بنابراین نمی‌توانیم اصلاحات را در این کشور پیش ببریم. بیشترین هزینه هر اصلاحی را کسانی باید بدهند که تاکنون از اصلاح‌نشدن وضعیت بیشترین بهره را برده‌اند. نمی‌شود اصلاحات کنیم بعد بگوییم فقرا و ثروتمندان یکسان هزینه اصلاحات را بپردازند. چرا نمی‌توانیم هزینه‌ها را تقسیم کنیم چون درباره‌اش گفت‌وگو نمی‌کنیم. نمی‌دانیم چه می‌کنیم که بدانیم هزینه‌اش چقدر است.

نکته

احمد میدری: آنچه برای جامعه امروز ایران و سایر کشورها می‌توانیم بگوییم، این است که توزیع قدرت اگر تصحیح نشود، نمی‌توانیم به رشد اقتصادی، برابری، امنیت و... برسیم

هیچ راهکار معجزه‌آسایی وجود ندارد

در انتخابات، از کاندیداهای ریاست‌جمهوری کشور قرعه‌کشی می‌کنند و می‌گویند شما برای ورزش پهلوانی چه می‌کنید! یعنی آن فرد ۵۰ سال سابقه سیاسی‌اش را گذاشته که از او این سؤال را بپرسند؟ کسی نمی‌پرسد آقای X ، چهار قلم اصلی بودجه جاری عبارت است از بهداشت، آموزش، صندوق‌های بازنشستگی و دفاع. سه مورد اول را چطور کاهش خواهید داد؟ بحران در صندوق‌های بازنشستگی را چطور کنترل می‌کنید؟

ادامه در صفحه ۱۵

اقتصاد سبز

خردبودن اراضی کشت و گروه‌های خانوادگی

فاطمه پاسبان
کارشناس کشاورزی

● کوچک‌بودن اراضی زیر کشت یکی از مسائل مهم بخشی کشاورزی در جهان و ایران است. این مسئله خود چالش‌هایی در دستیابی به اهداف توسعه پایدار؛ هم برای توسعه کشاورزی پایدار و هم توسعه روستایی به همراه دارد. چالش‌های متفاوتی تاکنون از سوی محققان و اندیشمندان مرتبط با توسعه کشاورزی و روستایی پایدار بیان شده که به برخی از آنها اشاره می‌شود. خردبودن اراضی کشاورزی، بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین و فناوری‌های جدید در عرصه‌های مختلف را از نظر فنی و اقتصادی دشوار می‌کند که این خود به کاهش عملکرد در واحد سطح و در نتیجه کاهش درآمد کشاورز منجر می‌شود. از دیدگاه اقتصادی رسیدن به مرز کارایی فنی، تخصیصی و اقتصادی برای مزارع کوچک‌مقیاس بسیار سخت و گاهی غیرممکن است و این موضوع از دو جنبه پیامدهایی برای جامعه به همراه دارد :۱) در شرایط موجود جهانی که جمعیت در حال رشد، شهرنشینی در حال افزایش، تغییر کاربری اراضی برای سکونت جمعیت و صنایع و خدمات ارائه به جمعیت در حال گسترش، تغییرات اقلیم و انتشار گازهای گلخانه‌ای، بحران آب و خاک و بسیاری از عوامل دیگر زنگ خطر و هشدار را برای تأمین غذای سالم برای نسل فعلی و نسل‌های آتی به صدا درآورده است، برای پیشگیری از خطرات پیش‌رو، توجه فوری و عقلایی به وضعیت کشاورزی و کاهش و حل چالش‌های فعلی و پیش‌روی آن ضرورت می‌یابد. نمی‌توان انتظار امنیت غذایی را برای مردم جامعه داشت اما در مقابل آن، برای توسعه پایدار کشاورزی و رفع مشکلات آن برنامه‌ای نداشت. این نکته با توجه به آمارهای فائو که نشان می‌دهد مزارع کوچک‌مقیاس در سراسر جهان در حال توسعه بوده و تولید زراعی با مقیاس دو یا کمتر از دو هکتار است (در برخی کشورها مقیاس خرد تا ۱۰ هکتار هم هست)، چالش جدی‌تری را روبه‌روی بخش کشاورزی قرار می‌دهد. برآورد می‌شود ۵۲۵ میلیون مزارع کوچک‌مقیاس درحال‌حاضر در سراسر جهان وجود دارد.

ادامه در صفحه ۱۵